

PROGRAM STUDIÓW
Kierunek studiów:
filologia polska nauczycielska

Obowiązuje od roku akademickiego: 2021/2022

Część I. Informacje ogólne

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: Wydział Filologiczny
2. Poziom kształcenia: II stopień
3. Profil kształcenia: ogólnoakademicki
4. Liczba semestrów: 4
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 120
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów: 1285
7. Zaopiniowano na radzie wydziału w dniu: 25.05. 2021 r.
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów:

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
Literaturoznawstwo	52%
Nazwy poszczególnych dyscyplin	Procentowy udział poszczególnych dyscyplin
Językoznawstwo	27%
Pedagogika	21%
Razem:	100 %

Cz. II. Efekty uczenia się

1. Efekty uczenia się: grupa zajęć _1 Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i grupa zajęć _2 Podstawy dydaktyki i emisja głosu

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się
		Wiedza, absolwent zna i rozumie:
P7S_WG	KP7_WG1	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;

	KP7_WG2	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;
	KP7_WG3	rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;
	KP7_WG4	normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym);
	KP7_WG5	zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;
	KP7_WG6	zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;
	KP7_WG7	sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;
	KP7_WG8	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;
	KP7_WG9	treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;
	KP7_WG10	metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;
P7S_WK	KP7_WK1	podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;
	KP7_WK2	prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;
	KP7_WK3	zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;
	KP7_WK4	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia.
	KP7_WK5	strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji.
		Umiejętności, absolwent potrafi:
P7S_UW	KP7_UW1	obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-

		psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;
	KP7_UW2	adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
	KP7_UW3	rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;
	KP7_UW4	projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;
	KP7_UW5	projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;
	KP7_UW6	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;
	KP7_UW7	podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobierać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;
P7S_UK	KP7_UK1	poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;
	KP7_UK2	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;
P7S_UO	KP7_UO1	rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;
	KP7_UO2	skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;
	KP7_UO3	monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;
	KP7_UO4	pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk

		zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;
	KP7_UO5	odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;
	KP7_UO6	skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych; udzielać pierwszej pomocy;
P7S_UU	KP7_UU1	wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;
	KP7_UU2	samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.
		Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:
P7S_KK	KP7_KK1	podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;
	KP7_KK2	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej;
P7S_KO	KP7_KO1	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;
	KP7_KO2	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;
	KP7_KO3	projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;
P7S_KR	KP7_KR1	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;
	KP7_KR2	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej.

2. Efekty uczenia się: grupa zajęć polonistycznych od _3 do _10

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu kierunkowego	Opis efektu uczenia się
Wiedza, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	KA7_WG11	w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową oraz metodologiczną językoznawstwa i literaturoznawstwa, ich tendencje rozwojowe, kryteria kategoryzacji i chronologicznych podziałów, miejsce i znaczenie tych dyscyplin wśród nauk humanistycznych;
	KA7_WG12	w pogłębionym stopniu terminologię, teorie i metodologie z zakresu językoznawstwa umożliwiające opis i problematyzowanie różnych zjawisk i procesów językowych oraz relacji między nimi;
	KA7_WG13	w pogłębionym stopniu terminologię, teorie i metodologie z zakresu literaturoznawstwa umożliwiające problematyzowanie tekstów właściwych dla wybranych tradycji lub szkół badawczych;
	KA7_WG14	zaawansowane metody analizy oraz interpretacji różnych komunikatów, w tym literackich i oceny ich znaczenia w procesie historyczno-kulturowym;
	KA7_WG15	w pogłębiony metodologicznie sposób zagadnienia dotyczące historycznego rozwoju polszczyzny i jej aktualnej kondycji oraz tendencji rozwojowych;
	KA7_WG16	w pogłębiony metodologicznie sposób społeczno-kulturowe uwarunkowania szeroko pojętej komunikacji;
	KA7_WG17	w sposób uporządkowany i podbudowany teoretycznie dynamikę procesu historycznoliterackiego, tematy i idee podejmowane przez pisarzy różnych epok, kulturotwórczy wymiar literatury od epok najdawniejszych po czasy najnowsze;
	KA7_WG18	w pogłębiony metodologicznie sposób kulturowe znaczenie dzieł tworzących kanon literacki oraz mechanizmy jego konstruowania, reinterpretacji, dekonstrukcji i odnawiania;
	KA7_WG19	w sposób uporządkowany i podbudowany teoretycznie gatunkowe i funkcjonalne zróżnicowanie literatury (piśmiennictwa) z uwzględnieniem porządku diachronicznego i synchronicznego;
	KA7_WG20	w sposób uporządkowany i podbudowany teoretycznie historyczną zmienność stylów i konwencji w kontekście rozmaitych praktyk komunikacyjnych (też w odniesieniu do literatury);
	KA7_WG21	w pogłębiony metodologicznie sposób zagadnienia związane z kulturą książki, kulturą czytelnictwa w kontekście uczestnictwa w kulturze;

	KA7_WG22	w sposób uporządkowany i podbudowany teoretycznie podstawy programowe w kształceniu polonistycznym, podręczniki szkolne, publikacje metodyczne, normy, procedury i dobre praktyki, w tym innowacje, stosowane w nauczaniu języka polskiego (treści dotyczące nauki o języku i kształcenia literacko-kulturowego);
	KA7_WG23	w pogłębionym stopniu specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauczania języka polskiego (w tym jako obcego);
	KA7_WG24	metody diagnozowania problemów komunikacyjnych i dydaktycznych oraz ich rozwiązywania w toku nauczania języka polskiego (na obu poziomach kształcenia);
P7S_WK	KA7_WK5	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji (w tym jej aspekt technologiczny) oraz ich powiązania z problemami językowymi, komunikacyjnymi, tożsamościowymi (ujawniającymi się m.in. w literaturze i szerzej – w dyskursie publicznym);
	KA7_WK6	w sposób uporządkowany i podbudowany metodologicznie relacje między literaturą a innymi dziedzinami twórczości;
	KA7_WK7	definicje pojęć z zakresu analizy lingwistycznej, teoretycznoliterackiej, historycznoliterackiej na poziomie rozszerzonym, z uwzględnieniem rozmaitych kontekstów;
	KA7_WK8	historyczne, funkcjonalne, kompozycyjne, stylistyczne aspekty dyskursu w komunikatach użytkowych, naukowych oraz artystycznych;
	KA7_WK9	historię środowiska cyfrowego w aspekcie humanistycznym i zaawansowane sposoby wykorzystania cyfrowych narzędzi w pracy polonisty;
	KA7_WK10	pojęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej.
Umiejętności, absolwent potrafi:		
P7S_UW	KA7_UW8	formułować złożone i nietypowe problemy z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa na podstawie właściwie dobranych źródeł;
	KA7_UW9	dokonywać krytycznej analizy informacji uzyskanych ze źródeł, a także ich syntezy oraz twórczej interpretacji;
	KA7_UW10	dobierać i stosować odpowiednie, innowacyjne metody oraz narzędzia, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne (ICT) do rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów;
	KA7_UW11	wykorzystywać umiejętności badawcze obejmujące dobór metod i konstruowanie narzędzi dydaktycznych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na

		oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w nauczaniu języka polskiego;
	KA7_UW12	analizować i kontekstowo interpretować tekst (artystyczny i użytkowy) z uwzględnieniem aspektów: kulturowego, pragmatycznego, poznawczego, aksjologicznego, kompozycyjnego i stylistycznego, biorąc pod uwagę tradycję badawczą oraz nowe osiągnięcia w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa;
	KA7_UW13	konstruować wypowiedzi pisemne, przygotować i zaprezentować wystąpienia ustne i multimedialne z wykorzystaniem własnych poglądów, poglądów innych autorów z użyciem złożonej argumentacji i specjalistycznej terminologii;
	KA7_UW14	zaplanować, wykonać oraz rozliczyć projekt edukacyjny;
	KA7_UW15	projektować i realizować programy nauczania języka polskiego z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów, ich kompetencji językowych i komunikacyjnych;
P7S_UK	KA7_UK3	przygotować się do dyskusji, brać udział w debacie i ją prowadzić, sporządzić listę kwestii spornych w tradycji naukowej oraz dyskutować posługując się specjalistyczną terminologią, wykazując się przy tym umiejętnością prezentowania informacji z użyciem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych;
	KA7_UK4	komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych, też z wykorzystaniem języka obcego;
	KA7_UK5	posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, używając specjalistycznej terminologii z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa;
P7S_UO	KA7_UO7	kierować pracą zespołu, współdziałać z innymi przy realizacji prac zespołowych;
P7S_UU	KA7_UU3	samodzielnie planować i realizować proces uczenia się i ukierunkowywać innych w tym zakresie.
Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	KA7_KK3	ustawicznego kształcenia, aktualizowania umiejętności, w tym przemyślanego korzystania z oferty technologii informatycznych;
	KA7_KK4	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku własnych deficytów kompetencyjnych;
	KA7_KK5	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści;

	KA7_KK6	aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, w tym do inicjowania działań wspomagających funkcjonowanie w środowisku zróżnicowanym kulturowo;
	KA7_KK7	interesowania się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, dostrzegania powiązań rzeczywistości społeczno-politycznej z literaturą i językiem;
P7S_KO	KA7_KO4	uczestnictwa w działaniach na rzecz zachowania tradycji literackiej regionu, kraju i Europy oraz twórczego pomnażania zasobów kulturowych;
	KA7_KO5	dbania o kulturę języka i kulturę czytelnictwa, inspirowania innych do aktywności w dziedzinie kultury;
P7S_KR	KA7_KR3	pracy w grupie i przyjmowania w niej różnych ról, inicjowania przedsięwzięć zespołowych;
	KA7_KR4	funkcjonowania w zróżnicowanym (także międzynarodowym) otoczeniu społeczno-kulturowym i zawodowym;
	KA7_KR5	odpowiedzialnego przyjmowania ról zawodowych, przestrzegania i rozwijania etyki zawodowej, w tym badawczej, podejmowania działań na rzecz respektowania norm i zasad.

Objaśnienia oznaczeń:

P7 – poziom PRK (7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Cz. III. OPIS PROCESU PROWADZĄCEGO DO UZYSKANIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

1. Treści programowe zajęć lub grup zajęć

Grupa zajęć_1: PRZYGOTOWANIE PEDAGOGICZNO-PSYCHOLOGICZNE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć_1: KP7_WG1, KP7_WG2, KP7_WG4, KP7_WG7, KP7_WG10, KP7_WK1, KP7_WK3, KP7_WK4, KP7_WK5, KP7_UW1, KP7_UW3, KP7_UW5, KP7_UW6, KP7_UW7, KP7_UO1, KP7_UO2, KP7_UO3, KP7_UO5, KP7_UO6, KP7_UU1, KP7_UU2, KP7_KK2, KP7_KO1, KP7_KO2, KP7_KR1, KP7_KR2, KP7_KO3

Pedagogika ogólna

Nauka wśród innych form ludzkiego doświadczenia; przedmiot badań i system pojęciowy współczesnej pedagogiki (edukacja, wychowanie, kształcenie, nauczanie i uczenie się; specyfika nauk społecznych; związek teorii pedagogicznej z praktyką edukacyjną; klasyfikacje nauk pedagogicznych; interakcje pedagogiki z naukami pomocniczymi; współczesne rozumienie humanizmu – świat humanistyczny i zadania edukacji humanistycznej; wychowanie – pojęcie, znaczenia, dylematy; filozoficzne podstawy edukacji, alternatywne formy edukacji; krytyczne podejście do procesów edukacyjnych, pojęcie ukrytego programu szkoły.

Efekty uczenia się: KP7_WG1, KP7_UO1, KP7_KR2

Teoria wychowania

Wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istota i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego struktura, właściwości i dynamika; obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodyka pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplina, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka; rola nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etyka zawodowa nauczyciela, nauczycielska pragmatyka zawodowa – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematyka oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rola początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela.

Efekty uczenia się: KP7_WG1, KP7_WG2, KP7_UW5, KP7_UU2, KP7_KO1, KP7_KR1

Diagnostyka pedagogiczna

Diagnoza pedagogiczna – schemat procesu poznania diagnostycznego, podstawowe zasady diagnozy pedagogicznej, diagnoza środowiskowa; metody i techniki diagnozowania; diagnoza potrzeb opiekuńczych; diagnoza społeczna; diagnoza nieprzystosowania społecznego; diagnoza trudności szkolnych; diagnoza sytuacji społecznej w klasie szkolnej; błędy wychowawcze – problem środowiska rodzinnego i szkolnego; rozpoznawanie problemów dzieci zaniedbanych i

pozbawionych opieki oraz szkolnej sytuacji dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematyka dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym.

Efekty uczenia się: KP7_WG7, KP7_UW1, KP7_UO3, KP7_UU1

System oświaty i prawo oświatowe

System oświaty: organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawa programowa w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematyka oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty.

Efekty uczenia się: KP7_WK1, KP7_WK5, KP7_UO5, KP7_KO3,

Podstawy psychologii ogólnej

Podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowa i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rola uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologia różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego; proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przewycięzania.

Efekty uczenia się: KP7_WG1, KP7_UW7, KP7_KK2

Psychologia rozwojowa

Proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, norma rozwojowa, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia; indywidualne strategie nauczycieli radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań.

Efekty uczenia się: KP7_WG2, KP7_UW1, KP7_UW7, KP7_UU1

Psychologia społeczna

Teoria spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuacja interpersonalna, empatia, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie.

Efekty uczenia się: KP7_WK4, KP7_UO3, KP7_KO1, KP7_KR2

Warsztat diagnozy psychopedagogicznej

Rozpoznawanie procesów rozwojowych uczniów; obserwowanie zachowań społecznych i ich uwarunkowań; rozpoznawanie sytuacji zagrożeń i uzależnień uczniów; diagnozowanie potrzeb edukacyjnych ucznia i zaprojektowanie dla niego odpowiedniego wsparcia; diagnoza wstępna grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów.

Efekty uczenia się: KP7_WG7, KP7_UU1, KP7_UO3

Warsztaty komunikacji interpersonalnej

Różne formy komunikacji – autoprezentacja, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikacja niewerbalna, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych; bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami; nawiązywanie współpracy z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym.

Efekty uczenia się: KP7_WK4, KP7_UO1, KP7_UO6, KP7_KO1

Trening kreatywności

Teorie i poziomy twórczości, podejścia do wyjaśniania fenomenu twórczości w psychologii i pedagogice twórczości, twórczość w szkole – cechy dotychczasowych podejść; diagnoza potencjału twórczego uczniów – metody badań, metody rozwijania kompetencji twórczych uczniów, kompetencje twórcze nauczycieli.

Efekty uczenia się: KP7_UW3, KP7_UW6, KP7_UO1

Praktyki zawodowe

Poznanie przez studenta-praktykanta organizacji pracy różnych typów szkół (całokształtu pracy szkoły, sposobów planowania pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły i klasy; organizacji i prowadzenia wycieczek i zajęć terenowych; tematyki oraz organizacji zajęć pozalekcyjnych; nabycie przez studenta m.in. umiejętności: planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć; prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania; udział w różnych zajęciach szkolnych, np. uczestnictwo w posiedzeniu rady pedagogicznej, konferencji metodycznej, zebraniu rady rodziców, pracach organizacji młodzieżowych, zajęciach kół zainteresowań itp.; zapoznanie się z pracą biblioteki szkolnej, świetlicy, z pracą pedagoga szkolnego i pielęgniarki; przygotowanie do samodzielności i odpowiedzialności za inicjowane i powierzone mu zadania

Efekty uczenia się: KP7_WG4, KP7_WG10, KP7_WK3, KP7_WK5, KP7_UO2, KP7_UO5, KP7_KO2, KP7_KK2

Grupa zajęć_2: PODSTAWY DYDAKTYKI I EMISJA GŁOSU

Efekty uczenia się dla grupy zajęć_2: KP7_WG2, KP7_WG3, KP7_WG8, KP7_UW2, KP7_UK1, KP7_KK1, KP7_KR1

Podstawy dydaktyki

Usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relacja dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych; zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integracja klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego; współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów; zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne.

Efekty uczenia się: KP7_WG2, KP7_UW2, KP7_KR1

Emisja głosu

Zagadnienia związane z emisją głosu – budowa, działanie i ochrona narządu mowy i zasady emisji głosu; posługiwanie się aparatem emisji głosu zgodnie z zasadami; skuteczne korygowanie błędów językowych i doskonalenie aparatu emisji głosu nauczyciela; problematyka pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej; znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językowa, etyka języka, etykieta korespondencji tradycyjnej i elektronicznej; poprawne posługiwanie się językiem polskim.

Efekty uczenia się: KP7_WG3, KP7_WG8, KP7_UK1, KP7_KK1

Grupa zajęć_3: PRZEDMIOTY UZUPEŁNIAJĄCE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć _3: KA7_WK9, KA7_WK10, KA7_UW9, KA7_UW10, KA7_KK3, KA7_KR5

Technologia informacyjna

Rozwijanie świadomości odnośnie do przemian cywilizacyjnych związanych z „rewolucją informatyczną”; informacja i wiedza; określenie możliwych postaw humanisty wobec tych zjawisk; kształtowanie technicznych umiejętności dotyczących cyfrowych narzędzi humanistyki (w tym korzystania z platform edukacyjnych), perspektyw rozwoju sztucznej inteligencji, miejsca humanisty na rynku pracy w „społeczeństwie informacyjnym”, bezpieczeństwa poruszania się w sieci.

Efekty uczenia się: KA7_WK9, KA7_UW10, KA7_KK3

Ochrona własności intelektualnej

Prawne aspekty publikowania w tradycyjnych mediach oraz w Internecie; granice korzystania z treści o ograniczonym dostępie, chronionych prawem autorskim; definicja plagiatu; plagiat w świecie naukowym (miesięcznik „Forum Akademickie”), problematyka wolnego dostępu do treści wraz z próbą kodyfikacji, np. w ramach Creative Commons.

Efekty uczenia się: KA7_WK10, KA7_UW9, KA7_KR5

Grupa zajęć_4: JĘZYK OBCY

Efekty uczenia się dla grupy zajęć _4: KA7_UK4, KA7_UK5, KA7_KR4

Lektorat języka obcego

Kształcenie sprawności językowej w mówieniu, pisaniu, czytaniu, słuchaniu ze zrozumieniem do poziomu B2+.

Efekty uczenia się: KA7_UK4, KA7_UK5, KA7_KR4

Język obcy – specjalistyczny warsztat językowy

Rozwijanie znajomości języka specjalistycznego dotyczącego humanistyki, zwłaszcza filologii; terminologia literaturoznawcza i językoznawcza; lektura artykułów naukowych z obcojęzycznej prasy specjalistycznej; ćwiczenia w pisaniu abstraktów.

Efekty uczenia się: KA7_UK4, KA7_UK5, KA7_KR4

Grupa zajęć_5: DYDAKTYKA PRZEDMIOTU JĘZYK POLSKI W SZKOLE PODSTAWOWEJ I PONADPODSTAWOWEJ

Efekty uczenia się dla grupy zajęć_5: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_WG24, KA7_UW10, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_UU3, KA7_KK3, KA7_KK4, KA7_KK6, KA7_KO5, KA7_KR3, KA7_KR5

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury (nauka o języku w szkole podstawowej)

Umiejętności praktyczne i kompetencje nauczyciela polonisty w domenie kształcenia językowego na poziomie szkoły podstawowej z wykorzystaniem wiedzy z zakresu językoznawstwa i metodyki nauki o języku; treści i cele kształcenia językowego na poziomie szkoły podstawowej (wg *Podstawy programowej* i wybranych programów nauczania); konstrukcje wybranych podręczników jako praktycznej wykładni koncepcji edukacyjnej; tworzenie konspektu lekcji języka polskiego z uwzględnieniem kształcenia umiejętności językowych i ponadprzedmiotowych; planowanie procesu kształcenia; sposoby łączenia treści językowych z literaturoznawczymi oraz edukacją regionalną; metody kształcenia sprawności, umiejętności i wiedzy językowej ucznia w czasie lekcji nauki o języku i okazjonalnie, w różnych kontekstach tematycznych i sytuacyjnych (np. objaśnianie znaczeń wyrazów, praca ze słownikiem); różne modele prowadzenia lekcji m.in. z nauki o języku, z kształcenia umiejętności kompozycji tekstu, redagowania dłuższej wypowiedzi pisemnej i ustnej; sprawdzanie pracy ucznia z modelem (uwzględnianie i opisywanie błędów językowych); sprawdzanie, ocenianie i sporządzanie recenzji pracy pisemnej ucznia; rozpoznawanie trudności uczniów w czytaniu i pisaniu, a także techniki przeciwdziałania i niwelowania tych dysfunkcji; uwzględnianie podmiotowości ucznia w procesie kształcenia (potrzeba uwzględniania zainteresowań, możliwości i umiejętności uczniów w doborze treści kształcenia i projektowaniu działań dydaktycznych); przygotowanie ucznia do odbioru różnych tekstów kultury (dzieło sztuki plastycznej, filmowej, teatralnej) w kontekście języka jako tworzywa; motywowanie uczniów do czytania; podejmowanie kształcenia umiejętności mówienia i pisania uczniów w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych; rozwijanie słownictwa uczniów, intuicji i wyobraźni językowej; konstruowanie zindywidualizowanych programów nauczania języka polskiego (dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE oraz dla uczniów zdolnych i utalentowanych).

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_WG24, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_KO5, KA7_KR3

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury (kształcenie literacko-kulturowe w szkole podstawowej)

Umiejętności praktyczne i kompetencje nauczyciela polonisty w zakresie kształcenia literacko-kulturowego na poziomie szkoły podstawowej z wykorzystaniem wiedzy literaturoznawczej i metodycznej; treści i cele kształcenia literacko-kulturowego na poziomie szkoły podstawowej (wg *Podstawy programowej* i wybranych programów nauczania); konstrukcje wybranych podręczników jako

praktycznej wykładni koncepcji edukacyjnej; tworzenie konspektu lekcji języka polskiego w zakresie kształcenia literacko-kulturowego; sposoby łączenia treści literacko-kulturowych z językowymi, metody kształcenia sprawności, umiejętności i wiedzy literacko-kulturowej ucznia w czasie lekcji poświęconych literaturze oraz innym wytworom kulturowym; różne modele prowadzenia lekcji; sprawdzanie, ocenianie i sporządzanie recenzji pracy pisemnej ucznia; rozpoznawanie trudności uczniów w czytaniu i pisaniu, a także techniki przeciwdziałania i niwelowania tych dysfunkcji; uwzględnianie podmiotowości ucznia w procesie kształcenia (potrzeba uwzględniania zainteresowań, możliwości i umiejętności uczniów w doborze treści kształcenia i projektowaniu działań dydaktycznych); przygotowanie ucznia do odbioru różnych tekstów kultury (dzieło sztuki plastycznej, filmowej, teatralnej) z uwzględnieniem ich powiązania z literaturą; motywowanie uczniów do czytania; podejmowanie kształcenia umiejętności mówienia i pisania uczniów w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych; rozwijanie słownictwa uczniów, intuicji i wyobraźni językowej; konstruowanie zindywidualizowanych programów nauczania języka polskiego (dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE oraz dla uczniów zdolnych i utalentowanych).

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_WG24, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_KO5, KA7_KR3

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury (kształcenie literacko-kulturowe w szkole ponadpodstawowej)

Analiza podstawy programowej (cele i treści nauczania oraz wychowania); przegląd oferty podręczników i ich ocena pod kątem przydatności dla nauczyciela i uczniów; zestaw lektur obowiązkowych i ich usytuowanie w programie; lektury uzupełniające – kryteria wyboru; historia literatury na lekcjach języka polskiego; dziedzictwo kultury polskiej i światowej – sposoby integracji treści programowych; bariery w odbiorze literatury (zwłaszcza dawnej) – sposoby ich przełamywania; literatura współczesna w programie; scenariusze lekcji dotyczących literatury i innych tekstów kultury, uwzględniające ich różnorodność genologiczną i funkcjonalną oraz kombinacje kontekstów interpretacyjnych (historycznego, biograficznego, kulturowego, filozoficznego), zakładające różnorodność metod nauczania – m.in. heureka, hipoteza interpretacyjna, dyskusja panelowa, burza mózgów, praca w grupach, portfolio, drama, mapa myśli; sposoby integrowania literatury z innymi dziedzinami sztuki; konstruowanie zindywidualizowanych programów nauczania języka polskiego (dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE oraz dla uczniów zdolnych i utalentowanych).

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_WG24, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_KO5, KA7_KR3

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury (nauka o języku w szkole ponadpodstawowej)

Analiza podstawy programowej pod kątem kształcenia językowego; przegląd oferty podręczników z uwagi na sposób potraktowania problematyki językowej; treści nauczania odnoszące się do języka polskiego jako materiał na osobne lekcje i jako

element lekcji poświęconych tekstom kultury; sposoby integrowania wiedzy o języku z analizą i interpretacją dzieł literackich; prace pisemne ucznia oraz inne formy jego aktywności, świadczące o umiejętności praktycznego stosowania wiedzy polonistycznej, ich ocenianie (w tym sporządzanie recenzji prac pisemnych); konstruowanie zindywidualizowanych programów nauczania w zakresie nauki o języku polskim (dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – SPE oraz dla uczniów zdolnych i utalentowanych); egzamin maturalny z języka polskiego.

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_WG24, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_KO5, KA7_KR3

Wprowadzenie do nauczania języka polskiego jako obcego

Krąg podstawowych zagadnień z zakresu metodyki nauczania języka polskiego jako obcego; Europejski system opisu kształcenia językowego; techniki nauczania, pomoce i materiały dydaktyczne, informacja o egzaminach certyfikowanych. Przedmiot ten sygnalizuje problematykę, którą absolwent może pogłębić w dalszym – podyplomowym – kształceniu.

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_KK6, KA7_KR3

Innowacje dydaktyczne w edukacji polonistycznej

Założenia i zakres innowacji dydaktycznych; szkolnictwo alternatywne; program autorski i możliwości jego realizacji; nauczyciel twórczy – z wyobraźnią; sposoby aktualizacji wiedzy; prasa branżowa (m.in. periodyki: „Język Polski“, „Polonistyka“, „Język Polski w Liceum“, „Język Polski w Szkole IV-VI“, „Język Polski w Praktyce“) jako źródło inspiracji dydaktycznych; zasady innowacyjnej dydaktyki, m.in. poznanie przez działanie twórcze; przykłady innowacji dydaktycznych, które angażują krytyczne myślenie, pobudzają kreatywność (przekład intersemiotyczny), wymagają rozwiązywania problemów, współpracy i samodzielności w znajdowaniu i selekcji informacji; metoda projektu w edukacji polonistycznej, realizowana m.in. za pomocą warsztatów kreatywnego pisania, tworzenia lapbooków, gier planszowych i gier terenowych oraz prezentacji multimedialnych; przykłady wprowadzenia do edukacji polonistycznej zagadnień lokalnych i aktualnych, uświadamiających uczniom przydatność wiedzy polonistycznej w rozumieniu spraw bieżących.

Efekty uczenia się: KA7_UW10, KA7_UW11, KA7_UO7, KA7_KK3, KA7_KR3

Praktyki zawodowe

Przedmiot o charakterze praktycznym. Jego celem jest nabycie przez studenta m.in. umiejętności: planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć; prowadzenia obserwacji zajęć wraz z odpowiednią dokumentacją; analizy pracy nauczyciela i uczniów podczas wspólnego omawiania lekcji przez opiekunów praktyk i studentów; analizowania pracy własnej i jej efektów oraz pracy uczniów (indywidualnej, grupowej i zbiorowej); kształcenie umiejętności przygotowania nauczyciela do lekcji wg plan metodycznego i wzorów podanych podczas zajęć na uczelni; kształcenie umiejętności przeprowadzenia lekcji wg scenariusza i konspektu; kształcenie umiejętności interakcyjnych w czasie lekcji; przygotowanie studenta-przyszłego nauczyciela do samodzielności i odpowiedzialności za inicjowane i powierzone mu zadania.

Efekty uczenia się: KA7_WG22, KA7_WG23, KA7_UW11, KA7_UW15, KA7_UK4, KA7_UO7, KA7_UU3, KA7_KK4, KA7_KR3, KA7_KR5

Grupa zajęć_6: ZAJĘCIA JĘZYKOZNAWCZE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć 6: KA7_WG11, KA7_WG12, KA7_WG15, KA7_WG16, KA7_WG20, KA7_WK7, KA7_WK9, KA7_UW9, KA7_UW10, KA7_UW12, KA7_KK4, KA7_KK5, KA7_KK7, KA7_KO4, KA7_KO5

Wprowadzenie do lingwistyki kulturowej

Problematyka wielostronnych związków między językiem a szeroko rozumianą kulturą, relacji: język – kultura (mentalność grupowa, sfera zachowań, system wartości) – człowiek/ wspólnota, społeczność; kulturowe funkcje języka – język jako nośnik zbiorowego doświadczenia danej społeczności – wspólnoty komunikatywnej (nie tylko narzędzie przekazu informacji i środek wyrazu), język narodowy jako tworzywo i składnik kultury oraz jako pryzmat, przez który użytkownicy postrzegają i konceptualizują otaczającą ich rzeczywistość; język w relacji do społeczności lokalnej, zawodowej, narodowej; kwestia relatywizmu językowego – każdy język narodowy jest zakorzeniony w odrębnej kulturze, którą współtworzy i współdeterminuje; właściwe danej wspólnocie językowej sposoby postrzegania świata ukryte w języku (m.in. metafory narodowe i etniczne) oraz metody odtwarzania językowego obrazu świata (JOS).

Efekty uczenia się: KA7_WG12, KA7_WG16, KA7_WK7, KA7_UW9, KA7_KK7

Historyczna stylistyka języka polskiego – wybór zagadnień

Historyczny rozwój stylów polszczyzny uwzględniający zewnętrzne uwarunkowania i dynamikę zjawisk językowych (kształtowanie się odmiany stylowej – jej powstanie, rozwój, krystalizowanie się wykładników itp.); wybrane zagadnienia dotyczące zarówno systemowych układów stylistycznych, jak i stylów indywidualnych (artystycznych); problemy związane z powstaniem, rozwojem i charakterystyką językową stylów funkcjonalnych (np. potocznego, retorycznego, artystycznego, naukowego, urzędowego, religijnego), regionalnych oraz socjalnych w historii języka polskiego, analiza tekstów stanowiących realizację rozmaitych odmian

stylowych; kwestie dotyczące stylów epok literackich, np.: styl średniowieczny, renesansowy, barokowy, oświeceniowy i inne; analiza stylistyki konkretnych tekstów z różnych epok, pokazująca z jednej strony najbardziej wyraziste tendencje ogólne oraz indywidualne cechy stylu autora i jego rolę w kształtowaniu stylu epoki literackiej.

Efekty uczenia się: KA7_WG12, KA7_WG15, KA7_WG20, KA7_UW9, KA7_UW12, KA7_KK4

Metodologia badań nad językiem

Specyfika nauk filologicznych na tle metodologii ogólnej nauk oraz diachroniczno-synchronicznymi aspekty metodologii badań językoznawczych (w kontekście historii dyscyplin), w tym terminologia i najważniejsze teorie na temat języka; rodzaje metod badawczych, typy wnioskowań, klasyfikacje, typologie, modele teoretyczne, hipotezy stosowane w badaniach nad językiem; definicja językoznawstwa (szczegółowe, konfrontatywne, ogólne, synchroniczne i diachroniczne) jako dyscypliny naukowej w ujęciach różnych szkół badawczych.

Panorama zainteresowań badawczych współczesnego językoznawstwa; charakterystyka wybranych współczesnych teorii językoznawczych (m.in. strukturalizmu, generatywizmu, językoznawstwa kognitywnego i korpusowego), opis subdyscyplin językoznawstwa zewnętrznego (socjolingwistyka, psycholingwistyka, etnolingwistyka), a także opis założeń, zadań i metod badawczych językoznawstwa stosowanego (m.in. glottodydaktyka i nauczanie języka ojczystego).

Efekty uczenia się: KA7_WG11, KA7_WG12, KA7_UW9, KA7_WK7, KA7_KK4

Współczesna polszczyzna – zjawiska i tendencje

Kondycja współczesnej polszczyzny ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych zjawisk i tendencji językowych; analiza zmian zarówno w systemie językowym (leksyka, gramatyka) i jego subkodach (pisownia i wymowa), jak i w społecznych oraz sytuacyjnych warunkach funkcjonowania języka (np. formy żeńskie czy produktywne morfemy, zjawiska takie jak brutalizacja języka czy mieszanie rejestrów stylistycznych); terytorialne, społeczne, biologiczne i stylistyczne zróżnicowanie języka; analiza autentycznych tekstów i sytuacji komunikacyjnych, angażujących uczestników i kształtujących ich świadomość językową.

Efekty uczenia się: KA7_WG11, KA7_WG12, KA7_WG15, KA7_UW9, KA7_KK5

Leksykografia współczesna

Przegląd dokonań leksykografii ostatniego półwiecza; leksykografia tradycyjna, z której korzysta każdy filolog oraz słowniki dostępne online, zwykle adresowane do szerszego grona odbiorców; różne typy słowników jednojęzycznych (ogólne, poprawnościowe, specjalistyczne, historyczne), m.in. tworzony z myślą o środowisku elektronicznym *Współczesny słownik języka polskiego*

<https://www.wsjp.pl/>; warsztat współczesnego leksykografa, korzystającego z rozległych baz danych (np. Narodowego Korpusu Języka Polskiego).

Efekty uczenia się: KA7_WG15, KA7_WK9, KA7_UW10, KA7_KO5

Język w zachowaniach społecznych

Pole badawcze socjolingwistyki – naukowej refleksji nad językiem jako fenomenem społecznym; społeczne uwarunkowania zjawisk językowych; terminy: społeczne zachowanie językowe, wspólnota komunikatywna, społeczne tworzenie rzeczywistości; wskazanie zależności komunikacji językowej od kontekstu społecznego (wpływ zmian społecznych na język, charakterystyka socjolektów – odmian języka narodowego funkcjonującego w różnych grupach społecznych, wybrane aspekty społecznych uwarunkowań użycia języka, język jako narzędzie socjalizacji itp.); odwołanie do antropologii kulturowej, pojęć stereotypu i archetypu, przesądów, uprzedzeń itp.; w sensie językowym – do gramatyki generatywnej Chomsky’ego (LAD – wrodzony mechanizm językowy uruchamiany w procesie socjalizacji); bilingwizm i jego powiązanie z tożsamością; interakcje a zróżnicowanie kontaktów językowych (typy więzi, hierarchii ról społecznych, system wartości); kompetencje: językowa, komunikacyjna i kulturowa jako warunek wszelkich społecznych zachowań językowych; językowe i kulturowe zachowania Polaków i innych narodów.

Efekty uczenia się: KA7_WG12, KA7_WG16, KA7_UW9, KA7_UW12, KA7_KK5

Językowo-kulturowe zróżnicowanie regionów

Językowe i kulturowe aspekty dziedzictwa regionalnego oraz wskazanie na przykładzie problematyki regionalnej relacji między językiem i kulturą a innymi dyscyplinami humanistycznymi; osiągnięcia dialektologii, etnolingwistyki, lingwistyki kulturowej i kulturoznawstwa w rozwijaniu wiedzy i kształtowaniu kompetencji odbiorcy kultury regionalnej, prezentowanej jako część większego dziedzictwa – polskiego, słowiańskiego i europejskiego; językowo-kulturowe zróżnicowanie Podlasia i innych regionów pogranicznych (w ujęciu diachronicznym i synchronicznym); wiedza, umiejętności i kompetencje pozwalające na samodzielne opracowanie i wykorzystanie treści regionalnych w procesie dydaktycznym.

Efekty uczenia się: KA7_WG12, KA7_WG16, KA7_UW9, KA7_KO4, KA7_KK7

Grupa zajęć 7: ZAJĘCIA LITERATUROZNAWCZE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć 7: KA7_WG11, KA7_WG13, KA7_WG14, KA7_WG17, KA7_WG18, KA7_WG19, KA7_WK7, KA7_UW8, KA7_UW9, KA7_UW10, KA7_UW12, KA7_UW13, KA7_KK4, KA7_KK6, KA7_KK7, KA7_KO4, KA7_KO5

Archetypy – toposy – motywy

Dystynkcje pojęciowe i propozycje terminologiczne; najważniejsze archetypy, toposy i motywy funkcjonujące w europejskim kręgu kulturowym a zarazem współtworzące kulturę polską; pierwotny – retoryczny oraz rozszerzony – antropologiczny, rodowód topiki; źródła tematycznego repertuaru literatury europejskiej; topika kręgu kulturowego śródziemnomorskiego i judeochrześcijańskiego w literaturze i kulturze różnych epok; długie trwanie topiki, znaczeniowa stałość i zmienność, przykłady dzieł literackich i ikonograficznych prezentujących rozmaite próby adaptacji, reinterpretacji, przenikania się i przeobrażeń omawianych archetypów, toposów i motywów.

Efekty uczenia się: KA7_WG13, KA7_WG17, KA7_UW9, KA7_UW12, KA7_KO4

Metodologia badań literaturoznawczych

Specyfika nauk filologicznych na tle metodologii ogólnej nauk, najważniejsze kierunki metodologiczne w badaniach literackich; przegląd i charakterystyka wybranych dwudziestowiecznych stanowisk metodologicznych, z akcentem na metody strukturalne, psychoanalityczne i hermeneutyczne; zwroty metodologiczne we współczesnej humanistyce; psychologiczne narzędzia badania procesu twórczego; strukturalistyczne narzędzia badania dzieła literackiego; badanie procesu odbioru: socjologia literatury, hermeneutyka, dekonstrukcja; metody badań i techniki opisu procesu historycznoliterackiego.

Efekty uczenia się: KA7_WG11, KA7_WG13, KA7_WK7, KA7_UW10, KA7_KK4

Kanon literacki – lektura krytyczna

Literatura jako świadectwo bycia w świecie, unikatowy zapis ludzkiej egzystencji w jej wszystkich możliwych przejawach, w wymiarze indywidualnym i zbiorowym; definicje kanonu; powszechność odwoływania się do kanonu literackiego w dobie nasilonych procesów narodotwórczych, dominacji modelu państwa narodowego (w Europie proces ten rozpoczęty na przełomie XVIII i XIX wieku trwał przez całe stulecie i wiązał się z przemianami w obrębie geopolityki – rozpadem wielkich potęg politycznych i wyłonieniem się nowych organizmów państwowych, rozwojem nacjonalizmu, jak też ogólnoświatowym dążeniem do scementowania tych wspólnot wokół tradycji, źródeł i wartości); powstawanie kanonu literackiego w Polsce; instytucjonalne tworzenie kanonu; debaty o kształt kanonu; kanon a pamięć zbiorowa; kanon a lista lektur szkolnych; konieczność odświeżania kanonu w sytuacji radykalnych zmian kulturowych doświadczanych przez ludzkość XX i XXI wieku; ponawiana reinterpretacja kanonu jako przetrwanie mostu między zasobem doświadczeń zbiorowych a rozpoznawaniem oraz artykulacją potrzeb i oczekiwań społecznych dotyczących przyszłości; ćwiczenia w krytycznym podejściu do dziedzictwa kulturowego jako warunek rozumienia współczesnego

świata i przygotowania wspólnoty – narodowej czy społecznej do zmian, które niesie intensywny rozwój; nauczanie oparte na kanonie gwarancją zakotwiczenia edukacji polonistycznej w określonym systemie wartości, będącym fundamentem uniwersum charakterystycznego dla danej wspólnoty – lokalnej, narodowej, ogólnoludzkiej, globalnej; odświeżanie kanonu przez krytyczne czytanie i dyskusję nad jego zawartością oraz systemem wartości, który przechował – praktyczna demonstracja takich praktyk; znaczenie kanonu dla jakości dyskursu publicznego.

Efekty uczenia się: KA7_WG14, KA7_WG17, KA7_WG18, KA7_UW13, KA7_KO4

Biografia i biografistyka w historii literatury

Biografia jako historycznie zmienna forma narracji; historia biografistyki – dziedziny na pograniczu historiografii i literatury, biografistyka i psychologia (w tym psychoanaliza); biografistyka i socjologia; biografia i pedagogika; kanon biografistyki światowej i polskiej; typologia tekstów biograficznych; biografia/ autobiografia/ dyskurs o tożsamości i reprezentacji; dokumentacja i fabularyzacja; relacja biograf/ bohater dzieła biograficznego; biografizm w badaniach historycznoliterackich; biografia jako zagranie historycznoliterackie, biografia pisarza jako szczególny rodzaj biografii; autobiografizm w literaturze; biografia w świecie przedświatowym dzieła; biografia pisarza jako tworzywo dzieła literackiego; literatura z kluczem.

Efekty uczenia się: KA7_WG14, KA7_WG17, KA7_UW8, KA7_KK4

Literatura i dyskurs publiczny

Literatura jako element życia publicznego; dyskurs jako system wiedzy, jego produkcja i dystrybucja; traktowanie literatury nie jako wytworu artystycznej wyobraźni, lecz w powiązaniu z dyskutowanymi publicznie zjawiskami, problemami, konfliktami ideologicznymi danego czasu; literatura jako świadectwo (zapis) żywych i trudnych dla danej zbiorowości kwestii oraz literatura jako instrument polityki, ideologii, oporu społecznego; omówienie tekstów literackich XX i XXI wieku (z okazjonalnym włączaniem przykładów XIX-wiecznych) jako elementów debat publicznych o fundamentalnym znaczeniu dla współczesności, dotyczących totalitaryzmu, rasizmu, kolonializmu, feminizmu, rewolucji technologicznej, ekologii, ważnych zarówno w kontekście polskim, jak i szerszym, europejskim i światowym (na liście omawianych lektur znajdują się obok dzieł polskich ważne, często kontrowersyjne dzieła literatury światowej: utwory Borisa Pasternaka, Pära Lagerkvista, Williama Faulknera, Vladimira Nabokova, Imre Kertesza, Margaret Atwood).

Efekty uczenia się: KA7_WG17, KA7_UW8, KA7_UW9, KA7_UW12, KA7_KK7

Literatura dla dzieci i młodzieży

Historia dziecka, dzieciństwa i literatury dla dzieci i młodzieży; wyznaczniki literatury dla młodych czytelników; dydaktyzm i ludyczność; gatunki literatury dla dzieci i młodzieży; kanon i poza kanonem; lektury szkolne; adaptacja literatury „dorosłej” na potrzeby młodego czytelnika; przekłady z literatury światowej na język polski (w tym cenzurowanie); najnowsze tendencje i mody czytelnicze w zakresie literatury dla młodego odbiorcy; regionalna twórczość dla dzieci; krytyka literatury dla młodego odbiorcy; ilustracja w literaturze dla dzieci; dziecko jako bohater literacki; analiza i interpretacja wybranych utworów dla dzieci i młodzieży, m.in. lektur szkolnych.

Efekty uczenia się: KA7_WG18, KA7_WG19, KA7_UW8, KA7_KO5

Literatura na pograniczach kulturowych

Rola pograniczy kulturowych w rozwoju kultury polskiej (a także powszechnej) dawniej i współcześnie; szeroko rozumiane pogranicze (językowe, religijne, etniczne) jako naturalne środowisko tworzenia i odbioru literatury regionalnej, która stanowi geograficznie najbliższy uczniowi szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej krąg kulturowy; specyfika literatury lokalnej na Podlasiu, gdzie polszczyzna nie zawsze była językiem ojczystym i domowym i gdzie spotykają się różne kultury i etnosy w konfrontacji doświadczeniem człowieka epoki globalizacji, funkcjonującego równocześnie w kulturze macierzystej i światowej z dominującym językiem angielskim; pograniczny charakter wielu dzieł należących do kanonu narodowego i światowego, najważniejsze dzieła z tego kanonu i sylwetki ich twórców, zarys kanonu literatury regionu podlaskiego oraz jego funkcji, możliwości wykorzystania kategorii pogranicza w dydaktyce szkolnej.

Efekty kształcenia: KA7_WG18, KA7_WG19, KA7_UW8, KA7_KK6, KA7_KO4

Grupa zajęć_8: ZAJĘCIA WARSZTATOWE I TERENOWE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć_8: KA7_WG16, KA7_WG20, KA7_WG21, KA7_WG24, KA7_WK5, KA7_WK6, KA7_WK7, KA7_WK8, KA7_WK9, KA7_UW10, KA7_UW12, KA7_UW13, KA7_UW14, KA7_UK3, KA7_UO7, KA7_KK3, KA7_KK4, KA7_KK7, KA7_KO4, KA7_KO5, KA7_KR3

Praktyczna stylistyka

Warunki komunikatywności stylu; pragmatyczny, estetyczny i etyczny aspekt wypowiedzi; analiza tekstów pisanych w różnych odmianach stylowych; struktura wypowiedzi, jej kompozycja i spójność (treściowa, gramatyczna i stylistyczna); styl wypowiedzi a kontekst sytuacyjny; tworzenie i przetwarzanie tekstów reprezentujących różne gatunki wypowiedzi z różnych odmian stylowych (gł. w stylu potocznym, urzędowym i naukowym), odpowiadających intencjom piszącego, dostosowanych do sytuacji komunikowania, potrzeb i możliwości recepcyjnych odbiorców.

Efekty uczenia się: KA7_WG20, KA7_WK8, KA7_UW13, KA7_KO5

Wystąpienia publiczne

Dziedzictwo klasycznej retoryki i współczesne poradnictwo odnośnie do komunikacji społecznej; etykieta językowa; perswazja i argumentacja; erystyka; techniki negocjacyjne; doskonalenie umiejętności porozumiewania się w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji oficjalnych, m.in. wypowiedzi okolicznościowych, komunikacji w relacjach zawodowych, wygłaszania referatu (też z użyciem narzędzi wspierających); zabierania głosu w dyskusji, debatowania (debata oksfordzka); ocena komunikatów pod względem ich skuteczności i etyki.

Efekty uczenia się: KA7_WK8, KA7_UW13, KA7_UK3, KA7_KK7, KA7_KO5

Analiza lingwistyczna tekstu i dyskursu

Reguły wszechstronnej analizy i krytycznej interpretacji tekstów reprezentujących różne społeczne dyskursy, które tworzą przestrzeń komunikacyjną (wypełnianą przez utwory literackie, teksty użytkowe, publicystyczne, urzędowo-prawne, popularnonaukowe i inne) dla użytkowników języka polskiego; główne komponenty wypowiedzi jako obiektu analizy lingwistycznej: strukturalny, poznawczo-aksjologiczny, pragmatyczny i językowo-stylistyczny; doskonalenie kompetencji komunikacyjnej w zakresie wzorcowej realizacji wszystkich poziomów przekazu oraz krytycznej interpretacji tekstów, nastawionej na dekodowanie treści wypowiedzianych wprost oraz implikowanych, korygowanie błędów formalnych i logicznych oraz wykrywanie nadużyć semantycznych, popełnianych przez uczestników dyskursu.

Efekty uczenia się: KA7_WK7, KA7_UW12, KA7_UW13, KA7_KO5

Diagnozowanie sprawności językowych i komunikacyjnych

Sprawności (biologiczne i umysłowe) i kompetencje językowe; czynniki językowe i pozajęzykowe odgrywające istotną rolę w nabywaniu kompetencji językowej, komunikacyjnej i kulturowej; wybrane zaburzenia rozwojowe/ językowe utrudniające organizację słownika umysłowego oraz nabywanie umiejętności językowych, takich jak: mówienie, słuchanie, pisanie i rozumienie ze słuchu (np. dysglosja, dyslalia, dysleksja, CAPD, dyspraksja i inne); trudności, jakie napotykają cudzoziemcy w procesie przyswajania języka polskiego; proces diagnozowania; narzędzia diagnostyczne umożliwiające rozpoznanie poziomu sprawności językowych i komunikacyjnych osób uczących się języków obcych (np. analiza kontrastywna); transfer negatywny i pozytywny w nauczaniu języków obcych.

Efekty uczenia się: KA7_WG24, KA7_UW10, KA7_KK4

Polonista w świecie cyfrowym

Rozwój osobisty i samokształcenie w środowisku cyfrowym (projektowanie osobistego środowiska uczenia się – PLE, *Personal Learning Environment*); cyfrowe narzędzia polonisty w ramach PLE: systemy planowania (zadaniowość), mapy umysłu, sposoby wyszukiwania, gromadzenia i organizowania wiedzy (narracyjne, bazodanowe, notatniki cyfrowe itp.), systemy społecznościowego budowania treści (*wiki*, opieka nad treścią – *content curation*, systemy przepływu danych (*workflow*), praca i współpraca nad tekstem; humanistyka cyfrowa: historia, humanistyka i informatyka (konflikt czy sprzężenie?), świadomość kontrowersji towarzyszących karierze h. c., społeczeństwo cyfrowe, „dwie kultury”; wymiar aksjologiczny: mentalność środowiskowa – rola buntu, fascynacji i kategorii pokoleniowych, utopijność w Internecie, współpraca a efektywność, kategoria „produktywności”, „Web 2.0”- „Web 3.0”.

Efekty uczenia się: KA7_WK5, KA7_WK9, KA7_UW10, KA7_KK3

Praktyki lekturowe i uczestnictwo w kulturze

Doświadczenie lektury, sytuacja odbioru, style odbioru, społeczny obieg książek, publiczność literacka; kultura książki (praktyki związane z czytaniem książek, wymianą opinii, tworzeniem księgozbiorów); technologiczne uwarunkowania lektury; rynek książki; zjawisko bestsellera; książka jako obiekt komunikacji; historyczne (od XIX do XX wieku) oraz najnowsze badania czytelnictwa; kształtowanie kultury czytelniczej, aktywizacja czytelnictwa – przegląd metod i form; uczestnictwo w kulturze jako konsumpcja dóbr kultury/ jako zestaw praktyk i aktywności kulturalnych, styl życia; korzystanie z profesjonalnej kultury artystycznej jako element habitusu polonisty; monitoring oferty instytucji kultury dostępnej bezpośrednio i *online*; turystyka kulturowa, w tym literacka, filmowa i biograficzna jako forma uczestnictwa w kulturze.

Efekty uczenia się: KA7_WG16, KA7_WG21, KA7_UW10, KA7_KK7, KA7_KO4, KA7_KO5, KA7_KR3

Teatr i spektakl

Teatr i drama w edukacji – rozdzielność pojęć, celów i praktyk; wielowymiarowość edukacji teatralnej; improwizacja i gra – wchodzenie w rolę i odgrywanie roli; sposoby „teatralizowania” edukacji polonistycznej; edukacja performatywna – różnica między podejściem performatywnym (akcent na zdarzeniowość komunikowania się) a semiotycznym (akcent na przekaz); małe formy teatralne (przygotowywanie scenariuszy etiud dramatycznych i ich realizacja); drama jako forma aktywnego uczenia się poprzez działanie i doświadczenie; specyfika teatru partycypacyjnego, w którym anulowany zostaje klasyczny podział ról na reżysera, aktorów i widzów, a uczestnikom stwarza się warunki ekspresji własnych doświadczeń, emocji, narracji; działania teatralne jako sposób reagowania na

problemy społeczne, instrument umożliwiający ich diagnozowanie i kształtowanie postaw; reprezentatywne przykłady teatru partycypacyjnego (polskie i zagraniczne), tworzenie przez studentów własnego spektaklu bądź jego projektu.

Efekty uczenia się: KA7_WK6, KA7_UW10, KA7_UW13, KA7_KO4, KA7_KR3

Zarządzanie projektem edukacyjnym

Planowanie, wykonywanie oraz rozliczanie projektów edukacyjnych, realizowanych w placówkach oświatowych; podstawowe zagadnienia związane z realizacją projektu: pozyskiwanie środków, planowanie przebiegu projektu, wdrażanie zaplanowanych działań, sprawozdawczość, w tym procedury aneksowania umowy, rozliczanie kosztów i efektów merytorycznych; koordynowanie pracy zespołu projektowego.

Efekty uczenia się: KA7_UW10, KA7_UW13, KA7_UW14, KA7_UO7, KA7_KR3

Grupa zajęć_9: ZAJĘCIA FAKULTATYWNE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć_9: KA7_WG11, KA7_WG12, KA7_WG13, KA7_WG14, KA7_WG16, KA7_WG19, KA7_WG20, KA7_WK6, KA7_WK7, KA7_WK8, KA7_UW8, KA7_UW9, KA7_UW13, KA7_UK3, KA7_KK3, KA7_KR3

Blok zajęć fakultatywnych obejmuje zajęcia o charakterze monograficznym, umożliwiające zapoznanie studentów z projektami badawczymi realizowanymi w ostatnich latach przez białostockich uczonych (językoznawców i literaturoznawców) oraz stwarzające okazję do uczestnictwa w samych tych badaniach (łącznie z publikacją ich wyników). Drugim kryterium decydującym o zawartości bloku fakultatywnego jest rozwinięcie i dopełnienie treści z obowiązkowej części programu.

Przykładowe zestawy przedmiotów do wyboru:

Konwersatorium 1: JĘZYKOWY OBRAZ ŚWIATA

Zajęcia do wyboru:

Frazeologia jako nośnik kultury

Frazeologizmy – część zasobu leksykalnego słownika przechowująca zbiorowe doświadczenia; związki frazeologiczne jako medium, dzięki któremu możliwe jest dotarcie do sposobów pojmowania, porządkowania i wartościowania rzeczywistości pozajęzykowej, charakterystycznych dla określonej wspólnoty językowo-kulturowej na różnych etapach jej rozwoju; materiał frazeologiczny – dokument życia z następujących po sobie epok, świadectwo realiów obyczajowo-społecznych, ludzkich przekonań, systemów wartości i poglądów na świat, a więc historii oraz materialnej i duchowej kultury narodu; frazeologizmy jako nośniki, które

z jednej strony przechowują, odzwierciedlają i utrwalają historyczne doświadczenia danej społeczności, z drugiej strony kreują wspólnotę myślenia i odczuwania, są pryzmatem, przez który uczestnicy danej kultury postrzegają otaczającą rzeczywistość.

Frazeologia stosowana

Dwa podejścia do związków frazeologicznych, pierwsze: frazeologizmy jako zasób jednostek odtwarzalnych, wykorzystywanych w rozmaitych tekstach w postaci kanonicznej, rejestrowanej bądź zmodyfikowanej; drugie: stałe połączenia wyrazowe w procesie kształcenia językowego zarówno w aspekcie poszerzania wiedzy o języku, jak i rozwijania umiejętności sprawnego komunikowania się; kompetencja frazeologiczna jako składnik kompetencji komunikacyjnej; trzy aspekty kształcenia frazeologicznego (komunikacyjny, poznawczy i kulturowy); doskonalenie umiejętności właściwego posługiwania się związkami frazeologicznymi w procesie komunikacji; sposoby kształcenia kompetencji frazeologicznej w nauczaniu języka obcego i języka polskiego jako obcego na różnych etapach edukacji.

Konwersatorium 2: KULTUROWA INTERPRETACJA TEKSTU

Zajęcia do wyboru:

Spoleczna historia literatury

Koncepcja społecznej historii literatury; socjologia literatury i literatura socjologizująca; literatura jako fenomen społeczny; role społeczne pisarza, habitus, obiegi literackie, pisarz na rynku; cenzura i tabuizacja, socjologiczna wyobraźnia wybranych pisarzy; zagadnienia społeczne w literaturze: np. literacka socjologia miasta; literackie portrety środowisk (m.in. wykluczeni), przedstawienia konfliktów społecznych, kwestie majątkowe; nędza i bogactwo, temat awansu społecznego i degradacji społecznej, problem asymilacji.

Literatura wobec sfery prywatnej/ publicznej

Relacje między sferą publiczną i prywatną w refleksji humanistycznej; literatura dokumentu osobistego – rekonesans historycznoliteracki; prywatność, intymność i kwestie publiczne w dziennikach, pamiętnikach, listach; wizerunek publiczny pisarza a jego wypowiedzi prywatne, intymistyka w cieniu wielkiej historii; intymistyka a płeć; intymistyka a edytorstwo; cenzurowanie intymistyki; autobiografizm w literaturze.

Konwersatorium 3: GATUNKI I KONWENCJE

Zajęcia do wyboru:

Fantastyka

Zarys historii literatury fantastycznej i jej typologia; elementy poetyki literatury fantastycznej; zjawisko transfikcjonalności, transmedialności fantastyki na tle tradycji przekładu intersemiotycznego; literatura a komiks, film, serial telewizyjny, gry wideo; światy fantastyczne – różnorodność i bogactwo obok schematyzmu; światocentryczność; walory edukacyjne obcowania z fantastyką: myślenie hipotetyczne, modelowe, projektowe, kompleksowe; subkonwencje o nastawieniu edukacyjnym (np. ekofantastyka); style odbioru fantastyki: od immersji do lektury instrumentalnej; analiza wybranych obowiązujących lektur szkolnych z zakresu fantastyki; wymiary ideologiczne: fantastyka jako literatura krytyczna, konserwatywna.

Reportaż i eseistyka

Proza reportażowa, proza eseistyczna – zarys historii gatunków; elementy poetyki reportażu; esej jako proza eksperymentalna; terytorium reportażu; problem granicy (w sensie terytorialnym, genologicznym, tożsamościowym, etycznym) w reportażu i eseju; ciekawość reportera/ eseisty; eseizacja reportażu; klasyka reportażu; klasyka eseistyki; polska szkoła reportażu / polska szkoła eseju – wzloty i upadki; tematy gorące; analiza wybranych tekstów reportażowych i eseistycznych (m.in. z listy lektur szkolnych); fotoreportaż.

Konwersatorium 4: LITERATURA I DOŚWIADCZENIE

Literatura i środowisko

„Wynalezienie“ natury; świat ludzki/ świat roślinno-zwierzęcy; percepcja i adaptacja; postęp i regres w kulturze; katastrofy naturalne i cywilizacyjne; wątki ekologiczne w literaturze najnowszej.

Afekty – emocje – uczucia w literaturze i sztuce

Dyskurs o afektach, emocjach uczuciach w humanistyce; przemiany języka emocji w literaturze i sztuce; ekspresja werbalna i niewerbalna; kulturowe zróżnicowanie kodów ekspresyjnych; emocje w poezji; meliczność.

Konwersatorium 5: LITERATURA I SZTUKA

Zajęcia do wyboru:

Literatura i film

Wielostronność relacji między literaturą a filmem; problem adaptacji filmowej, pisarze w roli scenarzystów, filmowcy w roli pisarzy; wpływ filmu na techniki narracji literackiej; pisarz jako bohater filmu.

Literatura a sztuki wizualne

Idea korespondencji sztuk; problem przekładu literatury na obraz; ilustracja; kongenialni ilustratorzy; zagadnienie ekfrazy; twórczość werbalno-wizualna; pisarze-artycyści.

Grupa zajęć 10: SEMINARIUM MAGISTERSKIE

Efekty uczenia się dla grupy zajęć 10:

KA7_WG11, KA7_WG14, KA7_WK7, KA7_WK8, KA7_WK10, KA7_UW8, KA7_UW9, KA7_UW10, KA7_UW12, KA7_UW13, KA7_UK3, KA7_UK4, KA7_UU3, KA7_KK3, KA7_KK4, KA7_KK5, KA7_KK7, KA7_KO4, KA7_KR5

Praca magisterska jako projekt indywidualny realizowany wedle określonych standardów i przyjętego harmonogramu przez studenta pod opieką merytoryczną promotora; etapy realizacji projektu: wybór tematu pracy, sporządzenie konspektu, zgromadzenie i zapoznanie się z literaturą przedmiotu, zebranie i analiza materiału badawczego, napisanie pracy dyplomowej, dotyczącej poprawnie zidentyfikowanego problemu badawczego, z rzeczowym odniesieniem się do aktualnego stanu badań, zawierającej umiejętną, analityczno-interpretacyjną ekspozycję materiałów źródłowych, poprawnej językowo i formalnie; przygotowanie do obrony pracy dyplomowej – trening w dyskusji naukowej, w przedstawianiu własnego stanowiska odnośnie do prezentowanego zagadnienia i przekonującej argumentacji.

2. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych oraz liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk

Praktyki zawodowe – 30 godz. (w ramach przygotowania pedagogiczno-psychologicznego) – 1 ECTS

Praktyki zawodowe – 120 godz. (w ramach przygotowania metodycznego do nauczania przedmiotu język polski w szkole podstawowej i ponadpodstawowej) – 5 ECTS.

Celem praktyk jest uzupełnienie (i weryfikacja) wiedzy nabytej przez studenta podczas studiów oraz rozwinięcie umiejętności praktycznego z niej korzystania. Praktykant poznaje strukturę organizacyjną i mechanizmy funkcjonowania instytucji oświatowych, doskonali umiejętności niezbędne w przyszłej pracy zawodowej, w tym. m.in. umiejętności organizacyjne, pracę w zespole, nawiązywanie kontaktów. Przygotowuje się do samodzielności i odpowiedzialnego traktowania powierzonych zadań.

Formy odbywania praktyk:

na mocy *Umowy o praktykach* student nieodpłatnie wykonuje zadania, realizując efekty uczenia się;

jako ekwiwalent praktyk mogą zostać potraktowane inne formy aktywności studenta:

- uczestnictwo w stażach;
- wolontariat w instytucji publicznej lub organizacji pozarządowej, umożliwiający realizację efektów uczenia się zgodnych z założeniami praktyk.

Zasady odbywania praktyk:

instytucja przyjmująca wyznacza opiekuna studenta, jego zadania regulują wewnętrzne ustalenia instytucji;

zakres czynności wykonywanych przez studenta w ramach odbywanych praktyk określa przedstawiciel instytucji, w której praktyki są organizowane. W pozostałych kwestiach student podlega przepisom prawnym regulującym dyscyplinę pracy w instytucji.

3. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia

Grupa zajęć_1: Przygotowanie pedagogiczno-psychologiczne

Pedagogika ogólna

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenia cząstkowe ćwiczeń (zadania), ocena aktywności studenta na ćwiczeniach, pisemne prace zespołowe, samoocena studentów, zaliczenie ćwiczeń na ocenę, egzamin pisemny

Teoria wychowania

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: wykład – egzamin pisemny w formie testu, ćwiczenia – obecność na zajęciach, aktywność na zajęciach kolokwium pisemne z lektur

Diagnostyka pedagogiczna

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenie pisemne, zaliczenie na ocenę, diagnoza indywidualnego przypadku, test.

System oświaty i prawo oświatowe

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: aktywność studenta w czasie zajęć, kolokwium pisemne (pytania otwarte i zamknięte)

Podstawy psychologii ogólnej

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: egzamin pisemny (pytania zamknięte jednokrotnego wyboru; 51% punktów jest niezbędne do uzyskania pozytywnej oceny) lub ustny (50% punktów jest niezbędne do uzyskania pozytywnej oceny)

Psychologia rozwojowa:

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenia częściowe ćwiczeń – samoocena aktywności studenta na ćwiczeniach (zadania), samoocena efektów pracy zespołowej, ocena aktywności studenta na ćwiczeniach, zaliczenie ćwiczeń na ocenę, egzamin pisemny.

Psychologia społeczna

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenie na ocenę na podstawie wyników kolokwium

Warsztat diagnozy psychopedagogicznej

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: system punktowy uwzględniający obecności na zajęciach, aktywność na zajęciach, dodatkową aktywność studenta, diagnozę psychopedagogiczną indywidualnego przypadku

Warsztaty komunikacji interpersonalnej

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: aktywność w trakcie zajęć, test zaliczeniowy

Trening kreatywności

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: obecność, samoocena aktywności studenta na ćwiczeniach (zadania warsztatowe indywidualne), samoocena efektów pracy zespołowej (zadania warsztatowe zespołowe), mapa twórczego potencjału

Praktyki zawodowe

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zajęcia praktyczne, praca w grupach, konsultacje, dyskusja, obserwacja, analiza dokumentów

Grupa zajęć_2: Podstawy dydaktyki i emisja głosu

Podstawy dydaktyki

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: kolokwium pisemne (pytania otwarte); test; ocenianie bieżące (ocena aktywności studenta)

Emisja głosu

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: ocenianie ciągłe, przygotowanie wystąpienia, kolokwium

Grupa zajęć_3:

Technologia informacyjna

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenie na podstawie aktywności studenta podczas zajęć: praca indywidualna oraz zespołowa – prezentacje multimedialne

Ochrona własności intelektualnej

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się:
zaliczenie na podstawie oceny z testu, obecność na zajęciach

Grupa zajęć_4:

Lektorat języka obcego

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: egzamin potwierdzający znajomość języka na poziomie B2+

Język obcy – specjalistyczny warsztat językowy

sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się: zaliczenie na podstawie aktywności podczas zajęć (analiza tekstów, zadania pisemne – ćwiczenia praktyczne)

Grupa zajęć _5:

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury 1 (nauka o języku w szkole podstawowej)

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego (obecność na zajęciach, aktywność – analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych)

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury 1 (kształcenie literacko-kulturowe w szkole podstawowej)

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych)

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury 2 (kształcenie literacko-kulturowe w szkole ponadpodstawowej)

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: ocenianie ciągle – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych) oraz egzamin pisemny

Metodyka nauczania języka polskiego i literatury 2 (nauka o języku w szkole ponadpodstawowej)

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: ocenianie ciągle – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych) oraz egzamin pisemny

Wprowadzenie do nauczania języka polskiego jako obcego

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych)

Innowacje dydaktyczne w kształceniu polonistycznym

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, projektowanie narzędzi i środków dydaktycznych)

Praktyki zawodowe

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie prowadzonej dokumentacji

Grupa zajęć_6:

Wprowadzenie do lingwistyki kulturowej

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie obecności oraz testu

Historyczna stylistyka języka polskiego – wybór zagadnień

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, zadania pisemne – praktyczne); egzamin pisemny

Metodologia badań nad językiem

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej); egzamin pisemny

Współczesna polszczyzna – zjawiska i tendencje

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: ocenianie ciągle – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, zadania pisemne – praktyczne); egzamin pisemny

Leksykografia współczesna

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu (zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej), zadania pisemne – praktyczne

Język w zachowaniach społecznych

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej)

Językowo-kulturowe zróżnicowanie regionów

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej)

Grupa zajęć_7:

Archetypy – topoty – motywy

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu, metoda projektu); egzamin w formie kolokwium

Metodologia badań literaturoznawczych

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji,

wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej)

Kanon literacki – lektura krytyczna

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej, samoocena, metoda projektu); egzamin w formie kolokwium

Biografia i biografistyka w historii literatury

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie obecności i oceny projektu zespołowego

Literatura i dyskurs publiczny

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: ocenianie ciągle podczas zajęć – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, uczestnictwo w dyskusji wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej, samoocena, metoda projektu); egzamin w formie kolokwium

Literatura dla dzieci i młodzieży

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej, samoocena)

Literatura na pograniczach kulturowych

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej, metoda projektu, samoocena); egzamin w formie kolokwium

Grupa zajęć_8:

Praktyczna stylistyka

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, zadania pisemne – praktyczne)

Wystąpienia publiczne

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, zadania praktyczne)

Analiza lingwistyczna tekstu i dyskursu

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, zadania pisemne – praktyczne)

Diagnozowanie sprawności językowych i komunikacyjnych

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, zadania praktyczne)

Polonista w świecie cyfrowym

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, zadania praktyczne, przygotowanie projektu PLE)

Praktyki kulturowe i uczestnictwo w kulturze

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (analiza tekstów, udział w dyskusji, projekt zespołowy)

Teatr i spektakl

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (udział w dyskusji, projekt zespołowy)

Zarządzanie projektem edukacyjnym

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (udział w dyskusji, projekt indywidualny)

Grupa zajęć_9:

Konwersatorium 1-5

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (udział w dyskusji, wypowiedzi będące efektem samodzielnego opracowania problemu – zagajenie, referat, też w formie prezentacji multimedialnej, samoocena, projekt indywidualny lub zespołowy)

Grupa zajęć_10:

Seminarium magisterskie

sposoby weryfikacji i oceny efektów kształcenia: zaliczenie na podstawie oceniania ciągłego – obecność na zajęciach, aktywność (uczestnictwo w dyskusji, referowanie poszczególnych etapów przygotowania pracy dyplomowej, samoocena) oraz ukończona praca dyplomowa

4. Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy

Warunkiem ukończenia studiów jest zaliczenie wszystkich grup zajęć tworzących program studiów, uzyskanie 120 punktów ECTS, realizacja wszystkich efektów uczenia się założonych w programie studiów, pozytywna ocena pracy dyplomowej (magisterskiej) oraz złożenie egzaminu dyplomowego. Temat i jego realizacja pracy dyplomowej musi odpowiadać grupie treści kierunkowych właściwych dla efektów uczenia się na kierunku filologia polska nauczycielska. Praca może mieć charakter literaturoznawczy bądź językoznawczy i powinna dotyczyć zagadnień o istotnym znaczeniu dla szeroko rozumianej edukacji polonistycznej w jej kształcie aktualnym lub projektowanym. Pracę magisterską powinien charakteryzować większy w porównaniu do pracy licencjackiej poziom samodzielności, sprawności analityczno-interpretacyjnej, dojrzałości w prowadzeniu wywodu naukowego. Szczegółowe zasady uwzględniające progres kompetencji między studiami pierwszego a drugiego

stopnia studiów będzie regulowała uchwała Rady Wydziału dotycząca standardów prac magisterskich, kryteriów oceny oraz egzaminu magisterskiego.
Absolwent uzyskuje stopień magistra.

5. Harmonogram realizacji programu studiów

(załącznik: Filologia_polska_nauczycielska_harmonogram)